

XII. FÉMEK

XII. 1. FELELETVÁLASZTÁSOS TESZTEK

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0		E	C	D	C	E	B	B	A	E
1	A	C	D	B	B	D	D	A	A	D
2	C	E	D	A	B	C	B	C	C	E
3	C	C	B	B	E					

XII. 2. TÁBLÁZATKIEGÉSZÍTÉS

Fémek összehasonlítása

	Kalcium	Vas	Alumínium
Sűrűség szerinti besorolás (könnyű-, ill. nehézfém)	35. könnyűfém	36. nehézfém	37. könnyűfém
Mi történik vele szabad levegőn? Miért?	38. korrodeálódik (oxidálódik), mert nagyon reakcióképes	39. korrodeálódik, mert szivacsos a felületén képződő oxidréteg	40. nem változik, mert védő oxidréteg borítja
Feleslegben alkalmazott oxigénnel történő reakciójának egyenlete:	41. $2 \text{Ca} + \text{O}_2 = 2 \text{CaO}$	42. $4 \text{Fe} + 3 \text{O}_2 = 2 \text{Fe}_2\text{O}_3$	43. $4 \text{Al} + 3 \text{O}_2 = 2 \text{Al}_2\text{O}_3$
Mi történik vele hideg vízben? (reakcióegyenlet)	44. $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$	45. semmi (lassan korrodeálódik)	46. semmi
Reakciója sósavval (reakcióegyenlet)	47. $\text{Ca} + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2$	48. $\text{Fe} + 2 \text{HCl} = \text{FeCl}_2 + \text{H}_2$	49. $2 \text{Al} + 6 \text{HCl} = 2 \text{AlCl}_3 + 3 \text{H}_2$

Az s-mező néhány elemének összehasonlítása

	Nátrium	Magnézium	Alumínium (a címtől eltérően ez p-mezőbeli)
Sűrűség szerinti besorolás (könnyű-, ill. nehézfém)	50. könnyűfém	51. könnyűfém	52. könnyűfém
Mi történik vele szabad levegőn? Miért?	53. korrodeálódik (oxidálódik), mert nagyon reakcióképes	54. nem változik, mert védő oxidréteg borítja (nagyon lassan oxidálódik)	55. nem változik, mert védő oxidréteg borítja
Oxigénnel történő egyesítésének egyenlete, a termék színe:	56. $2 \text{Na} + \text{O}_2 = \text{Na}_2\text{O}_2$ fehér	57. $2 \text{Mg} + \text{O}_2 = 2 \text{MgO}$ fehér	58. $4 \text{Al} + 3 \text{O}_2 = 2 \text{Al}_2\text{O}_3$ fehér
Mi történik vele hideg vízben? (reakcióegyenlet)	59. $2 \text{Na} + 2 \text{H}_2\text{O} = 2 \text{NaOH} + \text{H}_2$	60. semmi	61. semmi
Mi történik vele NaOH-oldatban? (reakcióegyenlet)	62. $2 \text{Na} + 2 \text{H}_2\text{O} = 2 \text{NaOH} + \text{H}_2$	63. semmi	64. $2 \text{Al} + 2 \text{NaOH} + 6 \text{H}_2\text{O} = 2 \text{Na}[\text{Al}(\text{OH})_4] + 3 \text{H}_2$

A d-mező néhány elemének összehasonlítása

	Réz	Cink	Vas
Sűrűség szerinti besorolás (könnyű-, ill. nehézfém)	65. nehézfém	66. nehézfém	67. nehézfém
Mi történik vele szabad levegőn? Miért?	68. száraz levegőn fekete CuO, nedves levegőn zöld patina vonja be	69. nem változik, mert védő oxidréteg borítja	70. korrodeálódik, mert szivacsos a felületén képződő oxidréteg
Oxigénnel történő egyesítésének egyenlete, a termék színe:	71. $2 \text{Cu} + \text{O}_2 = 2 \text{CuO}$ (fekete)	72. $2 \text{Zn} + \text{O}_2 = 2 \text{ZnO}$ (fehér)	73. $4 \text{Fe} + 3 \text{O}_2 = 2 \text{Fe}_2\text{O}_3$ (vörös) vagy: $2 \text{Fe} + \text{O}_2 = 2 \text{FeO}$ (fekete)
Mi történik vele 2 mol/dm ³ -es sósavban? (reakcióegyenlet)	74. semmi	75. $\text{Zn} + 2 \text{HCl} = \text{ZnCl}_2 + \text{H}_2$	76. $\text{Fe} + 2 \text{HCl} = \text{FeCl}_2 + \text{H}_2$
Mi történik vele tömény salétromsavban? (reakcióegyenlet)	77. $\text{Cu} + 4 \text{HNO}_3 = \text{Cu}(\text{NO}_3)_2 + 2 \text{NO}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$	78. $\text{Zn} + 4 \text{HNO}_3 = \text{Zn}(\text{NO}_3)_2 + 2 \text{NO}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$	79. passzíválódik

Fémek azonosítása

80. Al
81. Fe
82. Cu
83. $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3(\text{aq})$
84. $\text{H}_2(\text{g})$
85. $\text{FeSO}_4(\text{aq})$
86. $\text{H}_2(\text{g})$
87. $\text{CuSO}_4(\text{aq})$
88. $\text{SO}_2(\text{g})$
89. $\text{Al}(\text{OH})_3$
90. $\text{Fe}(\text{OH})_2$
91. $\text{Cu}(\text{OH})_2$
92. $\text{Na}[\text{Al}(\text{OH})_4]$
93. $\text{Fe}(\text{OH})_3$
94. $[\text{Cu}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$ [vagy: $\text{Cu}(\text{NH}_3)_4\text{SO}_4(\text{aq})$]

XII. 3. EGYÉB FELADATOK

A brokkoli

95. A brokkoliban a **mangán** tömeg%-a:
 $(0,2 \cdot 10^{-3} \text{ g} / 100 \text{ g}) \cdot 100 - (0,4 \cdot 10^{-3} \text{ g} / 100 \text{ g}) \cdot 100$,
azaz $2 \cdot 10^{-4}$ és $4 \cdot 10^{-4}$ % között van. 1 pont
A **kálium** tömeg%-a: $(0,3 \text{ g} / 100 \text{ g}) \cdot 100 - (0,4 \text{ g} / 100 \text{ g}) \cdot 100$,
azaz **0,3-0,4 %** között van. 1 pont
96. 100 g brokkoli a felét tartalmazza a napi szükségletnek. 1 pont
Így a napi szükséglet 200 g zöldségben van, 1 kg pedig ötször ennyit, azaz:
 $1200 \text{ mg} \cdot 5 = 6000 \text{ mg} = \mathbf{6 \text{ g}}$. 1 pont
97. a) K
b) Mg, Ca, Zn
c) K
d) Mg, Ca
e) Mn, Zn, Cu
f) Se
g) –
h) Mn
i) Ca, Mg
j) K
k) Mg
l) Ca (Mg)
m) Se
n) Ca, Mg
o) –
p) Mn, Ca (K, Mg) 5 pont

98. Szabad válasz: pl. a kalcium Ca^{2+} ionok formájában fordul a vérünkben, az izmainkban, kalcium-karbonát és -foszfát formájában a csontokban (elemi állapotban a szervezetbe kerülve erősen lúgos kémhatást okozna, mérgező lenne). 1 pont
10 pont

Kísérletek fémekkel

99. A sűrűségükről: a II. fémnek kisebb, a többinek nagyobb a sűrűsége mint 1 g/cm^3 . 1 pont
(Ehelyett elfogadható még esetleg: a II. fémnek legalacsonyabb az olvadáspontja, vagy: a II. fém biztosan könnyűfém, az I. és a III. fémről nem tudjuk eldönteni.)
100. Oxidálódnak a fémek. 1 pont
101. A keletkező fém-hidroxidra telítődik az oldat, ezért kicsapódik. 1 pont
102. A fejlődő gáz lökdösi a fémet a víz felszínén. 1 pont
103. Megolvad a fém. 1 pont
A fejlődő hidrogén gyullad meg (a fém lángfestésének megfelelő színű lánggal ég). 1 pont
A reakció erősen exoterm, és a hő olvasztja meg a fémet, gyújtja meg a gázt. 1 pont
104. A fejlődő gáz meggyulladna. 1 pont
105. I. Ca, II. K, III. pl. Al (vagy Zn) 3 pont
 $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca(OH)}_2 + \text{H}_2$ 1 pont
 $2 \text{K} + 2 \text{H}_2\text{O} = 2 \text{KOH} + \text{H}_2$ 1 pont
 $2 \text{Al} + 2 \text{NaOH} + 6 \text{H}_2\text{O} = 2 \text{Na[Al(OH)}_4] + 3 \text{H}_2$ 2 pont

15 pont

Kísérletek krómmal

106. A Cr^{3+}/Cr rendszer standardpotenciálja negatív. 1 pont
107. **A:** $\text{Cr} + 3 \text{HCl} = \text{CrCl}_3 + 1,5 \text{H}_2$ [vagy: $\text{Cr} + 3 \text{H}_2\text{O} + 3 \text{H}_3\text{O}^+ = [\text{Cr(H}_2\text{O)}_6]^{3+} + 1,5 \text{H}_2$] 1 pont
B: $\text{CrCl}_3 + 3 \text{NaOH} = \text{Cr(OH)}_3 + 3 \text{NaCl}$ [vagy: $\text{Cr}^{3+} + 3 \text{OH}^- = \text{Cr(OH)}_3$] 1 pont
vagy még pontosabban: $[\text{Cr(H}_2\text{O)}_6]^{3+} + 3 \text{OH}^- = \text{Cr(OH)}_3 + 6 \text{H}_2\text{O}$
- C:** $\text{Cr(OH)}_3 + \text{NaOH} = \text{Na[Cr(OH)}_4]$ [vagy: $\text{Cr(OH)}_3 + \text{OH}^- = [\text{Cr(OH)}_4]^-$] 1 pont
(A hidroxokomplex képlete a feladatgyűjtemény első kiadásában hibás!)
108. A csapadék feloldódna és kékeszöld oldat keletkezne. 1 pont
 $\text{Cr(OH)}_3 + 3 \text{HCl} = \text{CrCl}_3 + 3 \text{H}_2\text{O}$ [vagy: $\text{Cr(OH)}_3 + 3 \text{H}_3\text{O}^+ = [\text{Cr(H}_2\text{O)}_6]^{3+}$] 1 pont

6 pont

XII. 4. SZÁMÍTÁSOK

109. – A reakcióegyenlet: 1 pont
 $\text{Zn} + \text{CuSO}_4 = \text{Cu} + \text{ZnSO}_4$
- Az oldatban $500 \text{ g} \cdot 0,100 = 50,0 \text{ g}$ CuSO_4 van, ami: 1 pont
 $n(\text{CuSO}_4) = 50,0 \text{ g} : 159,5 \text{ g/mol} = 0,313 \text{ mol}$.
- A 10,0 g-os cinklemez: $n(\text{Zn}) = 10,0 \text{ g} : 65,4 \text{ g/mol} = 0,153 \text{ mol}$. 1 pont
- Ezek szerint az oldat CuSO_4 -tartalma van feleslegben, a cink fogy el. 1 pont
- 0,153 mol Zn helyett 0,153 mol Cu válik ki. 1 pont
- Ennek tömege: $m(\text{Cu}) = 0,153 \text{ mol} \cdot 63,5 \text{ g/mol} = \mathbf{9,72 \text{ g}}$. 1 pont
(Ha nem ellenőrzi, hogy mi van feleslegben, akkor max. 4 pont jár.) 6 pont
110. – A reakcióegyenlet: 1 pont
 $2 \text{Ca} + \text{O}_2 = 2 \text{CaO}$
- A tömegnövekedés a megkötött oxigén volt:

$$n(\text{O}_2) = \frac{0,20 \text{ g}}{32 \frac{\text{g}}{\text{mol}}} = 0,00625 \text{ mol.} \quad 1 \text{ pont}$$

- A kalcium anyagmennyisége ennek a kétszerese:
 $n(\text{Ca}) = 0,0125 \text{ mol}$, amiből: $m(\text{Ca}) = 0,0125 \text{ mol} \cdot 40 \text{ g/mol} = 0,50 \text{ g}$. 1 pont
- Az üvegben **50 tömeg%** Ca (és 50 tömeg% CaO) volt. 1 pont
- 0,5 g CaO anyagmennyisége: $n(\text{CaO}) = 0,5 \text{ g} / 56 \text{ g/mol} = 0,0089 \text{ mol}$ 1 pont
- Az 1,00 g minta anyagmennyisége:
 $0,0125 \text{ mol} + 0,0089 \text{ mol} = 0,0214 \text{ mol}$ 1 pont
- A mol%-os CaO-tartalom:
 $\frac{0,0089 \text{ mol}}{0,0214 \text{ mol}} \cdot 100\% = 41,6x\% \text{ CaO}$. 1 pont
- Ez megegyezik az eredeti, tiszta kalciumból oxidálódott Ca %-os mennyiségével, így a tiszta kalciumnak **41,6%-a** oxidálódott tárolás közben. 1 pont

8 pont

- 111.** – Csak az alumínium fejleszt hidrogéngázt. 1 pont
 $2 \text{ Al} + 6 \text{ HCl} = 2 \text{ AlCl}_3 + 3 \text{ H}_2$ (1 pont a képletekért, 1 pont a rendezésért) 2 pont

- A fejlesztett gáz anyagmennyisége:

$$V(\text{H}_2) = \frac{1,47 \text{ dm}^3}{24,5 \frac{\text{dm}^3}{\text{mol}}} = 0,0600 \text{ mol.} \quad 1 \text{ pont}$$

- 0,0600 mol H₂-t az egyenlet szerint 0,0400 mol Al fejleszt. 1 pont
- Ennek tömege: $m(\text{Al}) = 0,0400 \text{ mol} \cdot 27,0 \text{ g/mol} = 1,08 \text{ g}$. 1 pont
- A porkeverék összetétele:

$$\frac{1,08 \text{ g}}{2,00 \text{ g}} \cdot 100\% = \mathbf{54,0 \text{ w\% Al és } 46,0 \text{ w\% Cu.}$$
 1 pont

7 pont

- 112. a)** A reakció:

- 10,00 g kálium: $\frac{10,00}{39,1} \text{ mol}$. Ebből a reakció többi anyaga:

$$\frac{10,00}{39,1} \text{ mol víz,} \quad \frac{10,00}{39,1} \text{ mol KOH,} \quad \frac{10,00}{78,2} \text{ mol hidrogén} \quad 1 \text{ pont}$$

- A fejlődő hidrogén térfogata: $\frac{10,00}{78,2} \text{ mol} \cdot 24,5 \frac{\text{dm}^3}{\text{mol}} = \mathbf{3,13 \text{ dm}^3}$. 1 pont

- b)** Induljunk ki m tömegű oldatból, ebben $0,100m$ tömegű KOH van (10,0%-os). 1 pont

- A reakció során képződik: $\frac{10,00}{39,1} \text{ mol} \cdot 56,1 \frac{\text{g}}{\text{mol}} = 14,35 \text{ g KOH}$. 1 pont

- A reakció során eltávozik az oldatból: $\frac{10,00}{78,2} \text{ mol} \cdot 2 \frac{\text{g}}{\text{mol}} = 0,26 \text{ g hidrogén}$. 1 pont

- A keletkező oldatban lesz: $(0,100m + 14,35) \text{ g KOH}$. 1 pont

- A keletkező oldat össztömege: $(m + 10,00 - 0,26) \text{ gramm}$. 1 pont

- Az oldat 20,0 tömeg%-os lesz, így:

$$\frac{0,100m + 14,35}{m + 10,00 - 0,26} = 0,200 \quad 1 \text{ pont}$$

- Ebből $m = \mathbf{124 \text{ g}}$. 1 pont

10 pont

113. – Lúgoldatban csak az alumínium oldódik: 1 pont

$$\text{Al} + \text{OH}^- + 3\text{H}_2\text{O} = [\text{Al}(\text{OH})_4]^- + 1,5 \text{H}_2 \text{ (vagy sztöchiometriai egyenlet)}$$
 1 pont

– A hidrogéngáz anyagmennyisége: $n = \frac{0,3675 \text{ dm}^3}{24,5 \text{ dm}^3/\text{mol}} = 0,0150 \text{ mol}$, 1 pont

– ezt az egyenlet alapján 0,0100 mol alumínium fejlesztette, 1 pont

– melynek tömege: $m = 0,0100 \text{ mol} \cdot 27,0 \text{ g/mol} = 0,270 \text{ g}$. 1 pont

– Az összetétel:

$$\frac{0,270 \text{ g}}{2,00 \text{ g}} \cdot 100\% = 13,5 \text{ w\% Al és így } \mathbf{86,5 \text{ w\% Mg.}}$$
 1 pont

6 pont

114. – A reakciók: 1 pont

$$\text{Cu} + 4 \text{HNO}_3 = \text{Cu}(\text{NO}_3)_2 + 2 \text{NO}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$$

$$\text{Ag} + 2 \text{HNO}_3 = \text{AgNO}_3 + \text{NO}_2 + \text{H}_2\text{O}$$
 1 pont
$$\text{AgNO}_3 + \text{HCl} = \underline{\text{AgCl}} + \text{HNO}_3$$
 1 pont

– 0,5316 g AgCl csapadék: $3,70 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$ ($M = 143,5 \text{ g/mol}$) 1 pont

– ez ugyanennyi ezüstöt jelent, 1 pont

– melynek tömege: $3,70 \cdot 10^{-3} \text{ mol} \cdot 108 \text{ g/mol} = 0,400 \text{ g}$. 1 pont

– **40,0 tömeg% Ag és 60,0 tömeg% réz.** 1 pont

7 pont

115. – A reakciók: 1 pont

$$\text{Ni} + 2 \text{H}^+ = \text{Ni}^{2+} + \text{H}_2 \text{ (vagy: Ni} + 2 \text{HCl} = \text{NiCl}_2 + \text{H}_2)$$
 1 pont
$$\text{Al} + 3 \text{H}^+ = \text{Al}^{3+} + 1,5 \text{H}_2 \text{ (vagy: Al} + 3 \text{HCl} = \text{AlCl}_3 + 1,5 \text{H}_2)$$
 1 pont
$$\text{Al} + \text{OH}^- + 3 \text{H}_2\text{O} = [\text{Al}(\text{OH})_4]^- + 1,5 \text{H}_2 \text{ (vagy sztöchiometriai egyenlet)}$$
 2 pont

– Az alumínium mindkét esetben ugyanannyi hidrogént fejleszt! 1 pont

– Ha pl. $x \text{ mol H}_2$ fejlődött a második esetben, akkor azt $\frac{2}{3}x \text{ mol Al}$ fejlesztette. 1 pont

– Az első esetben is $x \text{ mol H}_2$ -t fejlesztett az Al, és ugyanennyi, $x \text{ mol H}_2$ -t fejlesztett a nikkel, így annak anyagmennyisége is $x \text{ mol}$ volt a keverékben. 2 pont

– Az anyagmennyiség-arány: $n(\text{Al}) : n(\text{Ni}) = \frac{2}{3}x : x = \frac{2}{3} : 1 = \mathbf{2,00 : 3,00}$. 1 pont

– A tömegarány az atomtömegek segítségével:

$$m(\text{Al}) : m(\text{Ni}) = \left(\frac{2}{3} \cdot 27,0\right) : (3 \cdot 58,7) = 54 : 176,1 = \mathbf{1,00 : 3,26}$$
 1 pont

10 pont

116. Az első kiadásban a feladat szövege hibás: valójában az $50,0 \text{ cm}^3$ helyett 250 cm^3 az oldat térfogata!

– $\text{pH} = 12,00 \rightarrow [\text{OH}^-] = 1,00 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$. 1 pont

– 250 cm^3 oldatban:

$$n(\text{OH}^-) = 0,250 \text{ dm}^3 \cdot 1,00 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3 = 2,50 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$$
 1 pont

– Ez $1,25 \cdot 10^{-3} \text{ mol Ca}(\text{OH})_2$ -ot jelent. 1 pont

– A reakcióegyenletek (vagy ezek használata a számításban):

$$\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$$

$$\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2$$
 2 pont

– 68,0 mg-ból:

ebből két egyenlet írható fel:

$$x + y = 1,25 \cdot 10^{-3}$$

$$40,0x + 56,0y = 0,0680$$

– A megoldás:

$$x = 1,25 \cdot 10^{-4} \text{ mol},$$

$$y = 1,12 \cdot 10^{-3} \text{ mol}.$$

– A kalciumnak tehát:

$$\frac{1,12 \cdot 10^{-3}}{1,25 \cdot 10^{-4} + 1,12 \cdot 10^{-3}} = \mathbf{90\%-a} \text{ oxidálódott.}$$

1 pont

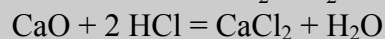
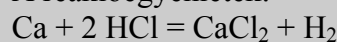
1 pont

2 pont

1 pont

(Ha valaki tömeg%-ot számít ki [73,5 w% CaO], és nem veszi észre, hogy az még nem adja meg, hogy az eredeti Ca-nak hány %-a oxidálódott: max. 9. pont) **10 pont**

117. – A reakcióegyenletek:

2x1

2 pont

– 100 cm³ sósav 110 g, benne 22,0 g HCl van, amely 0,6027 mol.

1 pont

– Ha a keverékben x mól Ca és y mól CaO van, akkor:

$$40x + 56y = 13,56$$

2 pont

$$2x + 2y = 0,6027$$

2 pont

– A két egyenlet közös megoldása: $y = 9,41 \cdot 10^{-2}$ és $x = 0,2073$ mol

2 pont

– A kalciumnak:

$$\frac{0,0941}{0,0941 + 0,2073} = 0,312, \text{ azaz } \mathbf{31,2\%-a} \text{ oxidálódott.}$$

1 pont

– Keletkezett: $0,0941 + 0,2073 = 0,3014$ mol CaCl₂, ez 33,5 g ($M = 111$ g/mol)

1 pont

– Az oldatból eltávozott 0,2073 mol, azaz 0,4146 g hidrogéngáz.

1 pont

– A keletkező oldat tömege: $110 \text{ g} + 13,56 - 0,4146 = 123,1 \text{ g}$.

1 pont

– A tömegszázalékos összetétel:

$$\frac{33,5}{123,1} = 0,272, \text{ azaz } \mathbf{27,2 \text{ tömeg\% CaCl}_2\text{-ot tartalmaz.}}$$

1 pont

14 pont

118. – A kristályvíztartalmú magnézium-szulfát hatóanyagtartalma:

$$\frac{M(\text{MgSO}_4)}{M(\text{MgSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O})} \cdot 100\% = \frac{120,3 \text{ g}}{246,3 \text{ g}} \cdot 100\% = 48,8 \text{ w\%}.$$

1 pont

– A 80 °C-on telített oldat tömeg%-os magnézium-szulfát-tartalma:

$$\frac{64,2 \text{ g}}{164,2 \text{ g}} \cdot 100\% = 39,1\text{w\%}.$$

1 pont

– A készíthető oldat tömege kiszámítható például a keverési egyenlet segítségével:

$$100 \cdot 0,488 + x \cdot 0 = (100 + x) \cdot 0,391 \quad \rightarrow \quad x = 24,8 \text{ g},$$

3 pont

tehát **124,8 g** 80 °C-on telített oldat készíthető.

1 pont

– A lehűtés során kiváló só mennyiségét is számíthatjuk a keverési egyenlettel:

$$124,8 \cdot 0,391 - y \cdot 0,488 = (124,8 - y) \cdot 0,262$$

3 pont

– Ebből a kiváló só tömege:

$$y = \mathbf{71,2 \text{ g.}}$$

1 pont

10 pont

119. – A keletkező forró oldat:

$$\frac{200 \text{ g}}{500 \text{ g}} \cdot 100\% = 40,0 \text{ tömeg\% CoSO}_4\text{-ot tartalmaz.}$$

1 pont

– A 20 °C-on telített oldat pedig:

$$\frac{36,2 \text{ g}}{136,2 \text{ g}} \cdot 100\% = 26,6 \text{ tömeg\% CoSO}_4\text{-ot tartalmaz.}$$

1 pont

– Legyen a kikristályosodó 207,4 g sóban a kobalt-szulfát tömegtörtje w_2 , így:

$$500 \text{ g} \cdot 0,40 - 207,4 \cdot w_2 = (500 - 207,4) \cdot 0,266$$

3 pont

– Ebből: $w_2 = 0,589$.

1 pont

– A só képlete: $\text{CoSO}_4 \cdot x\text{H}_2\text{O}$.

– Moláris tömegek: $M(\text{CoSO}_4) = 154,9 \text{ g/mol}$

$$M(\text{CoSO}_4 \cdot x\text{H}_2\text{O}) = 154,9 + 18x$$

1 pont

– A kikristályosodás adatai alapján kiszámított tömegtört így:

$$\frac{154,9}{154,9 + 18x} = 0,589,$$

2 pont

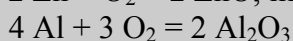
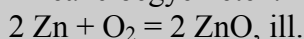
amelyből: $x = 6$, tehát a képlet: $\text{CoSO}_4 \cdot 6 \text{ H}_2\text{O}$.

1 pont

[Minden más, elvileg helyes levezetés maximális pontszámot ér!]

10 pont

120. – A reakcióegyenletek:

2 pont

– 100 g keverékben pl. x g Zn, így $(100 - x)$ g Al van:

$$x \text{ g Zn} \quad \frac{x}{65,4} \text{ mol Zn} \quad \frac{x}{65,4} \text{ mol ZnO} \quad 81,4 \cdot \frac{x}{65,4} \text{ g ZnO}$$

2 pont

$$(100-x) \text{ g Al} \quad \frac{100-x}{27} \text{ mol Al} \quad \frac{100-x}{54} \text{ mol Al}_2\text{O}_3 \quad 102 \cdot \frac{100-x}{54} \text{ g Al}_2\text{O}_3$$

2 pont

– 100 g fémkeverékből 60%-kal több, vagyis 160 g oxidkeverék keletkezik:

$$81,4 \cdot \frac{x}{65,4} + 102 \cdot \frac{100-x}{54} = 160$$

1 pont

– Ebből: $x = 44,8$, vagyis **44,8 tömeg% Zn** és **55,2 tömeg% Al**.

1 pont

8 pont